

PITANJA I ODGOVORI ZA HATME - SEDMA GODINA

1. Prouči suru „El-Kadr“?
2. Prouči napamet suru „El-'Alek“?
3. Prouči dženazetsku dovu za odraslu osobu?
4. Šta će raditi lice u kojeg neprestano teče rana ili nešto drugo?
5. Šta je Šerijat i koji su izvori Šerijata ?
6. Šta su Eḥali mukellefin,šta je fardi-'ajn, a šta fardi-kifaje ?
7. Šta je sunnet i kako se on dijeli?
8. Koji su uvjeti da se umrlom može klanjati dženaza namaz?
9. Kako se klanja dženaza namaz,i koji su glavni dijelovi dženaze namaza?
10. Šta je sunnet kod dženaze namaza?
11. Koje su dužnosti djece prema roditeljima?
12. Šta je haram,a šta mekruh?

ODGOVORI

1. Prouči suru „El-Kadr“?

BISMILLAHI-R-RAHMANI-R-RAHIM

INNĀ ENZELNAHU FI LEJLETIL-KADR.

VE MĀ EDRAKE MA LEJLETUL-KADR.

LEJLETUL-KADRI HAJRUM-MIN ELFI ŠEHR.

TENEZZELUL-MELĀIKETU VER-RUHU FĪHA BI IZNI RABBIHIM-MIN

KULLI EMR. SELAMUN HIJE HATTA MATLE'IL-FEDŽR.

2. Prouči napamet suru „El-'Alek“?

BISMILLAHI-R-RAHMANI-R-RAHIM

IKRE' Bismi RABBIKELLEZI HALEK.

HALEKAL-INSANE MIN 'ALEK.

IKRE' VE RABBUKEL-EKREM.

ELLEZI 'ALLEME BIL-KALEM.

'ALLEMEL-INSANE MA LEM JA'LEM.

KELLA INNEL-INSANE LEJATGA.

ER-REAHUSTAGNA.

INNE ILA RABBIKER-RUDŽ'A.

EREEJTELLEZI JENHA.

'ABDEN IZA SALLA.

**EREEJTE IN KANE 'ALEL-HUDA.
EV EMERE BIT-TAKVA.
EREEJTE IN KEZZEBE VE TEVELLA.
ELEM JA'LEM BI ENNELLAHE JERA.
KELLA LEIL-LEM JENTEHI LE NESFE'AMMBIN-NASIJEH.
NASIJETIN KAZIBETIN HATIEH.
FEL JED'U NADIJEH.
SENEDE'UZ-ZEBANIJEH.
KELLA LA TUTI'HU VESDŽUDVAKTERIB.**

3. Prouči dženzetsku dovu za odraslu osobu?

**ALLAHUMMAGFIR LĪHAJJINA VE MEJJITINA VE ŠAHIDINA VE
GAIBINA VE KEBIRINA VE SAGIRINA VE ZEKERINA VE UNSANA.
ALLAHUMME MEN AHJEJTEHU MINNA FEAHJIHI 'ALEL-ISLAMI VE
MEN TEVEFFEJTEHU MINNA FETEVEFFEHU 'ALEL-IMAN. VE HUSSA
HAZEL-MEJJITE(HAZIHIL-MEJJITETE) BIR-REVHI VER-RAHATI VER-
RAHMETI VEL-MAGFIRETI VER-RIDVAN. ALLAHUMME IN KANE
MUHSINEN(KANET MUHSINETEN) FEZID FI IHSANIHI(HA) VE IN KANE
MUSIEN(KANET MUSIETEN) FE TEDŽAVEZ 'ANHU(HA) VE LEKKIHIL-
EMNE(VE LEKKIHEL-EMNE) VEL-BUŠRA VEL-KERAMETE VEZ-ZULFA
BI RAHMETIKE JA ERHAMER-RAHIMIN.**

4. Šta će raditi lice u kojeg neprestano teče rana ili nešto drugo?

Lice kod kojeg neprestano teče rana ili nešto drugo zove se **sahibi-uzur**. Takvo lice će za svako novo namasko vrijeme uzimati ponovo abdest, i sa tim abdestom u tom namaskom vremenu, još može naklanjavati propuštene namaze, klanjati nafilu i učiti Kur'an.

5. Šta je Šerijat i koji su izvori Šerijata?

Šerijat je objavljeni Allahov zakon koji reguliše odnose čovjeka prema Bogu, odnose među ljudima, kao i odnos čovjeka prema prirodi. Šerijat sadrži skup pravila po kojima muslimani trebaju da žive i uređuju svoje međusobne odnose s ciljem da ostvare sreću na ovom i budućem svijetu. Izvori Šerijata su:

- Kur'an (Božija Riječ i Poruka.; u njemu su upute, savjeti, naredbe, zabrane, preporuke, upozorenje, prijatnje);

- Hadis/Sunnet (ono što je Muhammed, a.s., rekao, radio, preporučio da drugi rade ili šutnjom odobrio ono što drugi rade);
- Idžma (jednoglasno rješenje islamskih učenjaka jednog vremena nekog pitanja na osnovu Kur'ana i Sunneta);
- Kijas (analogno rješenje nekog vjerskog pitanja).

6. Šta su Ef'ali mukellefin, šta je fardi-'ajn, a šta fardi-kifaje?

Ef'ali mukellefin su šerijatom propisana djela za punoljetne i umno sposobne muslimane i muslimanke, a to su: farz, vadžib, sunnet, mustehab, mubah, haram, mekruh i mufsid.

FARDI-'AJN - su strogo naređene radnje koje su muslimani i muslimanke dužni lično izvršiti, npr., klanjati namaz, obaviti hadž, davati zekat, postiti mjesec ramazan i dr.

FARDI-KIFAJE - su radnje koje su obavezni izvršiti svi muslimani, ali ako jedan broj muslimana tu dužnost izvrši, sa drugih je spala odgovornost, a nagrada pripada samo izvršiocima, npr., dženaza-namaz.

7. Šta je sunnet i kako se on dijeli?

Sunnet su djela koja je Muhammed, a.s., radio, preporučio da se rade ili šutnjom odobrio ono što drugi rade.

Sunnet se dijeli na :

- Sunneti muekkede (pritvrđene) i
- Sunneti gajri muekkede (nepritvrđene).

Sunneti muekkede su radnje koje je Muhammed, a.s., redovito radio (džemat, selam, ezan, ikamet, sabahski, podnevski i akšamski sunneti).

Sunneti gajri muekkede su radnje koje je Muhammed, a.s., radio, ali ih je i iz opravdanih razloga ponekad izostavljao (npr. jacijski i ikindijski sunneti).

8. Koji su uvjeti da se umrlom može klanjati dženaza-namaz?

Uvjeti da se umrlom može klanjati dženaza-namaz su:

- Da je musliman i muslimanka (ako je u pitanju novorođenče, da je u toku rađanja pokazalo znake života);
- Da je okupan (ogasuljen);
- Da je zamotan u ćefine;
- Da je ispred džemata;
- Da je položen na tlo;
- Da se više od jedne polovine tijela nalazi na umrloj osobi.

9. Kako se klanja dženaza-namaz,i koji su glavni dijelovi dženaze-namaza(sa nijjetom)?

Prije samog stupanja u namaz izgovaramo nijjet.Za odraslu mušku/žensku osobu, nijjet glasi :

NEVEJTU EN USALLIJE LILLAHI TE'ALA SALATEL-DŽENAZETI SENAEN LILLAHI TE'ALA VE SALAVATEN 'ALEN-NEBIJJI VE DU'AEN LI HAZEL-MEJJITI (LI HAZIHIL-MEJJITETI)MUSTAKBILEL-KIBLETI, IKTEDEJTU BI HAZEL-IMAMI, ALLAHU EKBER.

Nakon iftitahi tekbira vežemo ruke, a potom proučimo Subhaneke, dodajući **VE DŽELLE SENAUKE** ispred riječi **VE LA ILAHE GAJRUKKE**. Potom izgovaramo tekbir, imam naglas, a mi u sebi, zatim proučimo salavate. Opet izgovaramo tekbir, imam naglas, a mi u sebi, zatim proučimo dženazetsku dovu. Iza dove ponovo se uči tekbir, imam naglas, a mi u sebi. Nakon tekbira predajemo selam na desnu stranu, spuštajući desnu ruku, a potom predajemo selam na lijevu stranu, spuštajući lijevu ruku. Imam predaje selam naglas a mi u sebi. Time je završeno klanjanje dženaze-namaza.Glavni dijelovi dženaze-namaza su:

- Kijam(stajanje);
- Iftitahi tekbir (početni tekbir);
- I još tri tekbira (prvi iza Subhaneke, drugi iza Salavata, a treći iza Dove-prije predaje Selama).

10. Šta je sunnet kod dženaze namaza?

Sunnet kod dženaze-namaza je:

- Da imam stane prema prsima umrlog;
- Poslije iftitahi tekbira proučiti Subhaneke;
- Poslije drugog tekbira proučiti Salavate i
- Poslije trećeg tekbira proučiti Dovu.

11. Koje su dužnosti djece prema roditeljima?

Dužnosti djece prema roditeljima su:

- Voljeti, poštovati i pomagati ih;
- Biti im poslušan, blag i zahvalan;
- Kad se razbole njegovati ih;
- Izdržavati ih ako su siromašni;
- Klanjati im dženazu;
- Umrlih roditelja se sjećati sa dovom i sadakom;
- Paziti prijatelje svojih roditelja;
- Poslati bedela na hadž za umrle roditelje ako nisu obavili hadž i ako možemo;
- Vratiti dugove umrlih roditelja ako ih ima i ako možemo.
-

12. Šta je haram, a šta mekruh?

Haram je sve ono što je Allah, dž.š., strogo zabranio, a mekruh je ono što je pokuđeno raditi i što nije u skladu sa sunnetom.

U haram se ubraja: kamata, mito, laž, ubistvo, samoubistvo, alkohol, kocka, blud, krađa, krivo mjerenje, krivo svjedočenje, krivo zaklinjanje i dr.

Mekruh je: ne proučiti Bismillu prije jela, ne proučiti Elhamdulillah poslije jela, ne klanjati namaz u džematu, izostavljati sunnete, ezan, ikamet, ne prati ruke prije i poslije jela, ne nazivati selam i dr.